

СИЛАБУС Дисципліни «Хірургія»

1. Загальна інформація

Назва факультету	Медичний
Освітня програма (галузь, спеціальність, рівень вищої освіти, форма навчання)	22 Охорона здоров'я, 221 Медицина, 228 Педіатрія, другий (магістерський) рівень вищої освіти, денна форма
Навчальний рік	Четвертий
Назва дисципліни, код (електронна адреса на сайті ЛНМУ імені Данила Галицького)	Хірургія ОК 29.1, професійна підготовка https://new.meduniv.lviv.ua/
Кафедра (назва, адреса, телефон, email)	Хірургія№2 79010, Львів, вул. Чернігівська 7 тел.(032)276-91-13; kaf_surgery_2@meduniv.lviv.ua
Керівник кафедри (контактний email)	Д. мед. н., професор Кобза Ігор Іванович ihor_kobza@ukr.net
Рік навчання (рік, на якому реалізується вивчення дисципліни)	4-й курс, медичний факультет
Семестр (семестр, у якому реалізується вивчення дисципліни)	VII – VIII семестр
Тип дисципліни/модулю (обов'язкова/ вибіркова)	Професійна підготовка, обов'язкова
Викладачі (імена, прізвища, наукові ступені і звання викладачів, які викладають дисципліну, контактний e-mail)	Орел Юрій Глібович професор, завуч кафедри по роботі з курсантами ФПДО, yuriyorel@ukr.net; Кулик Любомир Володимирович - д.мед.н., професор, lubkul@mail.lviv.ua; Мазур Юрій Іванович - д.мед.н., професор, Коваль Андрій Іванович - к.мед.н., доцент, завуч кафедри по роботі зі студентами; Жук Ростислав Андрійович - к.мед.н., доцент, відповідальний за наукову роботу кафедри, zhuk@gmail.com; Єлісеєв Геннадій Юрійович - к.мед.н., доцент, відповідальний за студентський науковий гурток, ag_servis@ukr.net; Трутяк Роман Ігорович - к.мед.н., в.о. доцента, відповідальний за протипожежний та цивільний захист, trutiak_ro@yahoo.com; Мелень Андрій Петрович - к.мед.н., асистент, melandro7@ukr.net; Слабий Олег Михайлович – асистент, oslabuy@yahoo.com; Савченко Аркадій Андрійович - к.мед.н., доцент, відповідальний за сайт кафедри; Вихтюк Тарас Ігорович — к.мед.н, доцент, відповідальний за виховну роботу зі студентами, vykhtyuk@gmail.com; Мота Юлія Степанівна — к.мед.н, асистент, yuliamota@gmail.com; Хоркавий Юрій Зіновійович – асистент, khorkavyu@gmail.com;
Erasmus так/ні (доступність дисципліни для студентів у рамках програми Erasmus+)	ні
Особа, відповідальна за силабус (особа, якій слід надавати коментарі стосовно силабуса, контактний e-mail)	Коваль Андрій Іванович, кандидат медичних наук, доцент doct.koval@gmail.com
Кількість кредитів ECTS	135 год., 4,5 кредитів

Кількість годин (<i>лекції/ практичні заняття/ самостійна робота студентів</i>)	Лекції – 12, практичні заняття – 68, самостійна робота - 55
Мова навчання	українська, англійська
Інформація про консультації	Згідно встановленого графіку
Адреса, телефон та регламент роботи клінічної бази, бюро... (<i>у разі потреби</i>)	79010, Львів, вул. Чернігівська 7 тел.(032)276-91-13; kaf_surgery_2@meduniv.lviv.ua

2. Коротка анотація до курсу

Загальна характеристика, короткий опис курсу, особливості, переваги.

Робоча навчальна програма з дисципліни “Хірургія” для студентів 4-ого курсу медичного факультету № 1 за спеціальністю 1101 “Медицина” опрацьована на основі типової навчальної програми з дисципліни “Хірургія” для вищих медичних закладів освіти України III-IV рівнів акредитації, яка складена колективом кафедри хірургії No 4 Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, опорної з дисципліни “Хірургія”, з врахуванням наскрізної типової програми з дисципліни “Хірургія” від 2008 року, типових програм з факультетської, шпитальної хірургії, дисципліни “Хірургічні хвороби” та програми з дитячої хірургії для спеціальності 7.12010001 “Лікувальна справа”, 7.12010003 “Медико-профілактична справа”.

Програма опрацьована у відповідності з наступними нормативними документами:

- освітньо-кваліфікаційними характеристиками (ОКХ) і освітньо-професійними програмами (ОПП) підготовки фахівців, затвердженими наказом МОН України від 16.04.2003 No 239 “Про затвердження складових галузевих стандартів вищої освіти з напрямку підготовки 1101 “Медицина”;
- наказом МОЗ України від 31.01.2005 р. №52 «Про затвердження та введення нового навчального плану підготовки фахівців освітньо - кваліфікаційного рівня “спеціаліст” кваліфікації “лікар” у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації України за спеціальностями “лікувальна справа”, “педіатрія”, “медико-профілактична справа”;
- наказ МОЗ України №414 від 23.07.2007 «Про внесення змін до наказу МОЗ України від 31.01.2005 No 52 “Про затвердження та введення нового навчального плану підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня “спеціаліст” кваліфікації “лікар” у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації України за спеціальностями “лікувальна справа”, “педіатрія”, “медико-профілактична справа”;
- рекомендаціями щодо розроблення навчальних програм навчальних дисциплін, затвердженими наказом МОЗ України від 24.03 2004 за № 152 “Про затвердження рекомендацій щодо розроблення навчальних програм навчальних дисциплін” зі змінами та доповненнями, внесеними наказом МОЗ України від 12.10.2004 за № 492 “Про внесення змін та доповнень до рекомендацій щодо розроблення навчальних програм навчальних дисциплін”;
- наказом МОЗ України від 31.01.2003 р. за №148 « Про заходи щодо реалізації положень Болонської декларації у системі вищої медичної та фармацевтичної освіти”.

Програму дисципліни “Хірургія” поділено на розділи, які, в свою чергу, поділяються на підрозділи. На четвертому курсі для студентів медичного факультету передбачається вивчення розділу хірургії – “Абдомінальна хірургія. Хірургічна гастроентерологія. Проктологія”.

3. Мета і цілі курсу

Мета курсу - засвоєння теоретичних та практичних знань з етіології, патогенезу, типових та атипичних клінічних проявів, методів діагностики, консервативного та

оперативного лікування, реабілітації хірургічної патології в межах, які відповідають підготовці лікаря загального профілю з урахуванням особливості його спеціальності:

- засвоїти анатомо-фізіологічні особливості органів черевної порожнини;
- трактувати етіологію, патогенез та класифікацію, клінічну картину ургентних захворювань черевної порожнини;
- визначати методи діагностики, алгоритми консервативного та хірургічного лікування вказаних захворювань;
- засвоїти диференційну діагностику з іншими гострими захворюваннями органів черевної порожнини, позаочеревинного простору та грудної клітки;
- вирізняти принципи післяопераційного лікування та реабілітації хворих з ургентною абдомінальною патологією;
- засвоїти показання до невідкладних, термінових (24-48 годин) операцій;
- ідентифікувати показання для мінінвазивних (під контролем УЗ та лапароскопічних) втручань;
- визначати фактори ризику виникнення ускладнень;
- трактувати результати лабораторного та інструментального дослідження;
- демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у хірургії;
- здійснювати прогноз життя та працездатності при ургентних абдомінальних хірургічних захворюваннях;
- трактувати загальні принципи лікування, реабілітації і профілактики найбільш поширених хірургічних захворювань;
- демонструвати вміння ведення медичної документації у клініці хірургічних хвороб;
- надавати невідкладну медичну допомогу при ургентних абдомінальних хірургічних захворюваннях.

Цілі навчання:

- Визначати найбільш поширені клінічні симптоми і синдроми в клініці хірургічних хвороб.
- Визначати основні етіологічні та патогенетичні фактори найбільш поширених хірургічних захворювань.
- Демонструвати вміння виконувати необхідні медичні маніпуляції.
- Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у хірургії.
- Діагностувати та надавати медичну допомогу при невідкладних станах у клініці хірургічних хвороб.
- Здійснювати прогноз життя та працездатності при найбільш поширених хірургічних захворюваннях. • Класифікувати і аналізувати типову клінічну картину найбільш поширених хірургічних захворювань. • Складати план обстеження та аналізувати дані лабораторних та інструментальних обстежень при типовому перебігу найбільш поширених хірургічних захворювань.
- Трактувати загальні принципи лікування, реабілітації і профілактики найбільш поширених хірургічних захворювань.
- Визначати тактику ведення (принципи оперативних втручань та консервативного лікування, реабілітаційні заходи) при найбільш поширених хірургічних захворюваннях та їх ускладненнях.
- Виявляти різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених хірургічних захворювань.
- Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у хірургії.
- Надавати невідкладну медичну допомогу при найбільш поширених хірургічних захворюваннях.
- Планувати обстеження хворого, інтерпретувати результати лабораторних та

інструментальних досліджень при найбільш поширених хірургічних захворюваннях та їх ускладненнях.

- Проводити диференційну діагностику, обґрунтовувати і формулювати попередній діагноз при найбільш поширених хірургічних захворюваннях.
- Проводити первинну і вторинну профілактику найбільш поширених хірургічних захворювань.
- Визначати план консервативного та оперативного лікування хірургічних захворювань в залежності від патогенетичних факторів та важкості стану хворого.
- Демонструвати вміння ведення медичної документації в клініці хірургічних хвороб.
- Діагностувати ускладнені та атипичні форми найбільш поширених хірургічних захворювань.
- Надавати медичну допомогу при невідкладних станах в клініці хірургічних хвороб та виконувати невідкладні хірургічні маніпуляції та операції.
- Планувати схему обстеження конкретного хворого в залежності від особливостей клінічного перебігу захворювання.
- Проводити диференційну діагностику найбільш поширених хірургічних захворювань в екстреній та плановій хірургії.

Загальні компетентності:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- Здатність працювати в команді.
- Навички міжособистісної взаємодії.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

Спеціальні компетентності:

- Навички опитування та клінічного обстеження пацієнта.
- Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.
- Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.
- Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювань.
- Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні захворювань.
- Здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань.
- Здатність до діагностування невідкладних станів.
- Здатність до визначення тактики надання екстреної медичної допомоги.
- Навички надання екстреної медичної допомоги.
- Здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів
- Навички виконання медичних маніпуляцій.
- Здатність до проведення експертизи працездатності.
- Здатність до ведення медичної документації.
- Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, проведення заходів, щодо забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів.

4. Пререквізити курсу

Дисципліна «Хірургія» базується на знаннях, що отримуються студентами під час вивчення таких фундаментальних дисциплін як анатомія, гістологія, фізіологія, патологічна анатомія, патологічна фізіологія, пропедевтика внутрішньої медицини, фармакологія, і закладає основи для вивчення клінічної хірургії, травматології та ортопедії, урології, нейрохірургії, акушерства, гінекології, анестезіології, реаніматології та інших навчальних дисциплін, що передбачають застосування хірургічних методів лікування

5. Програмні результати навчання

Список результатів навчання

Код результату навчання	Зміст результату навчання	Посилання на код матриці компетентностей
<i>Код створюється при заповненні силабусу (категорія: Зн-знання, Ум-уміння, К-компетентності, АВ – автономність та відповідальність)</i>	<i>Результати навчання визначають, що студент повинен знати, розуміти та вміти виконувати, після завершення вивчення дисципліни. Результати навчання впливають із заданих цілей навчання. Для зарахування дисципліни необхідно підтвердити досягнення кожного результату навчання</i>	<i>Символ коду Програмного результату навчання у Стандарті вищої освіти</i>
Зн-1	Знати можливі скарги і послідовність збору інформації про хворобу у хворого	ПР-1
Ум-1	Вміти послідовно зібрати всю інформацію щодо хвороби зі слів хворого	ПР-2
К-1	Здатність встановлювати зв'язок з хворим під час об'єктивного обстеження	ПР-3
АВ- 1	Нести відповідальність щодо виконання етичних та деонтологічних норм	ПР-4
Зн-2	Знати діагностичну програму та лікувальну тактику	ПР-5
Ум-2	Вміти розпізнати атипову клінічну картину	ПР-6
К-2	Здатність встановлювати зв'язок з хворим під час об'єктивного обстеження	ПР-7
АВ-2	Нести відповідальність за правильність проведення і інтерпретацію отриманих результатів при об'єктивному обстеженні	ПР-8
Зн-3	Мати знання про клінічний перебіг хвороби	ПР-9
Ум-3	Вміти провести диференційну діагностику та лікувальну тактику	ПР-10
К-3	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності	ПР-11
АВ-3	Нести відповідальність за інтерпретацію отриманих результатів при оцінці клінічного перебігу хвороби	ПР-12
Зн-4	Мати знання про клінічні прояви механічної жовтяниці та ПХЕС	ПР-13
Ум-4	Мати спеціалізовані знання про методики проведення лабораторних та інструментальних досліджень	ПР-14
К-4	Вміти аналізувати результати лабораторних та інструментальних методів досліджень	ПР-15
АВ-4	Нести відповідальність за правильність і вчасність проведення відповідних дос -	ПР-16

	ліджень та інтерпретацію їх результатів	
Зн-5	Мати знання про етіологію, патогенез, класифікацію гострого панкреатиту	ПР-17
Ум - 5	Мати знання про клінічні прояви легкого та важкого гострого панкреатиту	ПР -18
К - 5	Вміти проводити диференційну діагностику	ПР -19
АВ - 5	Обґрунтовано формувати та довести до пацієнта і фахівців висновки результатів диференційної діагностики	ПР -20
Зн - 6	Знати принципи сучасної лікувальної тактики	ПР -21
Ум - 6	Забезпечення догляду за важкохворим	ПР -22
К - 6	Мати навички з догляду з хворим в умовах стаціонару, вміти визначати й оцінювати загальний стан пацієнта, основні параметри його життєдіяльності	ПР -23
АВ - 6	Ефективно формувати комунікаційну стратегію при контактуванні з пацієнтом, вносити інформацію до відповідної документації	ПР -24
Зн - 7	Мати знання про ускладнення хронічного панкреатиту	ПР -25
Ум - 7	Вміти виконувати всі регламентовані методи обстеження у відповідній послідовності і оцінювати отримані результати	ПР -26
К - 7	Здатність встановлювати зв'язок з хворим під час об'єктивного обстеження	ПР -27
АВ - 7	Нести відповідальність за правильність проведення і інтерпретацію отриманих результатів при об'єктивному обстеженні	ПР -28
Зн - 8	Мати знання про види операційних втручань при ускладненнях виразкової хвороби шлунка та дванадцятипалої кишки	ПР -29
Ум - 8	Вміти провести диференційну діагностику ускладнень виразкової хвороби шлунка та дванадцятипалої кишки	ПР -30
К - 8	Передопераційна підготовка хворих	ПР -31
АВ - 8	Обґрунтовано формувати та довести до пацієнта і фахівців висновки результатів диференційної діагностики	ПР -32
Зн - 9	Знати лікувальну тактику шлунково - кишкових кровотеч	ПР -33
Ум - 9	Надання невідкладної медичної допомоги	ПР -34
К - 9	Вміти провести медичну процедуру чи виконати медичну маніпуляцію відповідно до алгоритму	ПР -35
АВ - 9	Нести відповідальність за якість виконання тої чи іншої медичної процедури чи маніпуляції	ПР -36
Зн-10	Знати клінічний перебіг різних форм гострої кишкової непрохідності	ПР-37
Ум-10	Виявляти і оцінювати гострі хірургічні стани	ПР-38
К-10	Вміти вибрати і застосувати відповідний лікувальний захід чи лікарський препарат для попередження та зменшення больового	ПР-39

	синдрому та його наслідків	
AB-10	Нести відповідальність за вчасність і правильність застосування відповідних заходів і лікарських препаратів для профілактики і зменшення проявів больового синдрому	ПР-40
Зн-11	Знати етіологію та патогенез, класифікацію гострого перитоніту	ПР-41
Ум-11	Вміти вчасно та правильно застосувати відповідне лікування чи операційне втручання	ПР-42
К-11	Вміти визначати перитонеальні симптоми	ПР-43
AB-11	Ефективно формувати комунікаційну стратегію при контактуванні з пацієнтом, вносити інформацію до відповідної документації	ПР-44
Зн-12	Знати класифікацію черевних гриж.	ПР-45
Ум-12	Вміти послідовно зібрати всю інформацію щодо хвороби зі слів хворого	ПР-46
К-12	Здатність встановлювати зв'язок з хворим під час об'єктивного обстеження	ПР-47
AB-12	Нести відповідальність щодо виконання етичних та деонтологічних норм	ПР-48
Зн-13	Знати принципи консервативного та оперативного лікування портальної гіпертензії та її ускладнень.	ПР-49
Ум-13	Проведення трансфузії компонентів донорської крові	ПР-50
К-13	Вміти організувати відповідний санітарноепідемічний режим в приміщенні хірургічного відділення	ПР-51
AB-13	Нести відповідальність за правильність і вчасність проведення відповідних досліджень та інтерпретацію їх результатів	ПР-52
Зн-14	Знати етіологію, клініку, методи обстеження, ускладнення, лікувальну тактику захворювань печінки	ПР-53
Ум-14	Проведення медичних маніпуляцій та процедур	ПР-54
К-14	Здатність встановлювати зв'язок з хворим під час об'єктивного обстеження	ПР-55
AB-14	Нести відповідальність за своєчасне виявлення і оцінку хірургічної патології у пацієнта	ПР-56
Зн-15	Знати принципи консервативної терапії Неспецифічного виразкового коліту та хвороби Крона	ПР-57
Ум-15	Вміти провести диференційну діагностику захворювань тонкої кишки	ПР-58
К-15	Вміти швидко виявляти і діагностувати ускладнення, організувати відповідну діагностичну програму	ПР-59
AB-15	Обґрунтовано формувати та довести до пацієнта і фахівців висновки результатів диференційної діагностики	ПР-60
Зн-16	Знати клінічну симптоматику захворювань	ПР-61

	прямої кишки	
Ум-16	Вміти провести діагностичну програму, інструментальні методи дослідження	ПР-62
К-16	Вміти вибирати необхідний комплекс лікувальних заходів в залежності від патологічного стану	ПР-63
АВ-16	Нести відповідальність за правильність вибору лікувальної програми для хворих із захворюваннями прямої кишки	ПР-64
Зн-17	Знати можливі скарги і послідовність збору інформації про хворобу у хворого.	ПР-65
Ум-17	Вміти послідовно зібрати всю інформацію щодо хвороби зі слів хворого. Анамнез життя. Анамнез захворювання	ПР-66
К-17	Здатність встановлювати зв'язок з хворим під час об'єктивного обстеження	ПР-67
АВ-17	Володіти всіма практичними навичками згідно встановленого переліку. Нести відповідальність щодо виконання етичних та деонтологічних норм.	ПР-68

6. Формат і обсяг курсу

Формат курсу (вказіть очний, або заочний)	ОЧНИЙ	
Вид занять	Кількість годин	Кількість груп
Лекцій	12	21
Практичних	68	21
Семінари	-	-
Самостійні	55	21

7. Тематика та зміст курсу

Код виду занять	Тема	Зміст навчання	Код результату навчання	Викладач
Л-1 (лекція-1)	Гострий апендицит та його ускладнення.	Інформаційна лекція, візуалізація - таблиці, малюнки, відеофільми	ЗН-1, УМ-1, К-1, АВ-1	Проф. Мазур Юрій Іванович
П-1 (практичне заняття 1)	Гострий апендицит. Анатомо-фізіологічні відомості, етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, тактика лікування.	Письмове опитування, тести, ситуаційні задачі, тренінг практичних навичок	ЗН-1, УМ-1, К-1, АВ-1	Доц. Коваль А. І., Доц. Трут'як Р. І., Ас. Савченко А. А., Доц. Єлісеєв Г. Ю., Ас. Мота Ю. С., Ас. Хоркавий Ю. З.,
СРС-1 (самостійна)	Підготовка до практичних занять.	Тренінг практичних	ЗН-1, УМ-1,	-

<i>робота 1)</i>	Підготовка та опрацювання практичних навиків.	навичок	К-1, АВ-1	
Л-2 (лекція-2)	Гострі ускладнення виразкової хвороби шлунку та дванадцятипалої кишки.	Інформаційна лекція, візуалізація - таблиці, малюнки, відеофільми	ЗН-2, УМ-2, К-2, АВ-2	Доц. Коваль А. І.
П-2 (практичне заняття 2)	Атипова клінічна картина гострого апендициту. Ускладнення гострого апендициту та апендектомії, діагностична програма та лікувальна тактика.	Письмове опитування, тести, ситуаційні задачі, тренінг практичних навичок ЗН	ЗН-2, УМ-2, К-2, АВ-2	Доц. Коваль А. І., Доц. Трутяк Р. І., Ас. Савченко А. А., Доц. Єлісеєв Г. Ю., Ас. Мота Ю. С., Ас. Хоркавий Ю. З.,
СРС-2 (самостійна робота 2)	Відкриті та закриті пошкодження печінки, селезінки, підшлункової залози, шлунка, дванадцятипалої кишки;	Самостійне опрацювання теми	ЗН-2, УМ-2, К-2, АВ-2	-
Л-3 (лекція-3)	Гострий панкреатит та його ускладнення.	Інформаційна лекція, візуалізація - таблиці, малюнки, відеофільми	ЗН-3, УМ-3, К-3, АВ-3	Доц. Трутяк Р. І.
П-3 (практичне заняття 3)	Етіологія та патогенез, класифікація перфоративних гастродуоденальних виразок. Клінічна картина типової та атипової перфоративної гастродуоденальної виразки. Диференційна діагностика. Діагностична програма і лікувальна тактика при перфоративній гастродуоденальній виразці.	Письмове опитування, тести, ситуаційні задачі, тренінг практичних навичок ЗН	ЗН-3, УМ-3, К-3, АВ-3	Доц. Коваль А. І., Доц. Трутяк Р. І., Ас. Савченко А. А., Доц. Єлісеєв Г. Ю., Ас. Мота Ю. С., Ас. Хоркавий Ю. З.,
СРС-3 (самостійна робота 3)	Первинносклерозуючий холангіт	Самостійне опрацювання теми	ЗН-3, УМ-3, К-3, АВ-3	-
Л-4 (лекція-4)	Зовнішні та внутрішні грижі живота та їх ускладнення.	Інформаційна лекція, візуалізація - таблиці, малюнки,	ЗН-4, УМ-4, К-4, АВ-4	Проф. Мазур Ю. І.

		відеофільми		
П-4 (практичне заняття 4)	Етіологія та патогенез, класифікація виразкової гастродуоденальної кровотечі. Клініка виразкової кровотечі. Лабораторні та ендоскопічні методи діагностики. Диференційна діагностика. Лікувальна тактика при виразковій гастродуоденальній кровотечі.	Письмове опитування, тести, ситуаційні задачі, тренінг практичних навичок ЗН	ЗН-4, УМ-4, К-4, АВ-4	Доц. Коваль А. І., Доц. Трутяк Р. І., Ас. Савченко А. А., Доц. Єлісєєв Г. Ю., Ас. Мота Ю. С., Ас. Хоркавий Ю. З.,
СРС-4 (самостійна робота)	Хвороби оперованого шлунка: післягастрорезекційні та післяваготомні синдроми;	Самостійне опрацювання теми	ЗН-4, УМ-4, К-4, АВ-4	-
Л-5 (лекція-)		Інформаційна лекція, візуалізація - таблиці, малюнки, відеофільми	ЗН-4, УМ-4, К-4, АВ-4	Проф. Мазур Ю. І.
П-5 (практичне заняття 5)	Гострий холецистит. Анатомо-фізіологічні особливості жовчних шляхів. Етіологія та патогенез. Класифікація. Клініка, діагностика, диференційна діагностика. Лікувальна тактика. Методи хірургічного лікування. Ускладнення гострого холециститу та холецистектомії. Діагностика та хірургічна тактика.	Письмове опитування, тести, ситуаційні задачі, тренінг практичних навичок ЗН	ЗН-5, УМ-5, К-5, АВ-5	Доц. Коваль А. І., Доц. Трутяк Р. І., Ас. Савченко А. А., Доц. Єлісєєв Г. Ю., Ас. Мота Ю. С., Ас. Хоркавий Ю. З.,
СРС-5 (самостійна робота)	Відкриті та закриті пошкодження печінки, селезінки, підшлункової залози, шлунка, дванадцятипалої, тонкої та товстої кишок.;	Самостійне опрацювання теми	ЗН-5, УМ-5, К-5, АВ-5	-
Л-6 (лекція-5)		Інформаційна лекція, візуалізація - таблиці,	ЗН-6, УМ-6, К-6, АВ-6	Проф. Мазур Ю. І.

		малюнки, відеофільми		
П- 6 (практичне заняття б)	Етіологія і патогенез, класифікація гострого панкреатиту. Клініка легкого та важкого гострого панкреатиту. Методи діагностики гострого панкреатиту. Диференційна діагностика гострого панкреатиту. Ускладнення. Сучасна лікувальна тактика. Консервативна терапія. Показання до хірургічного лікування. Способи малоінвазивних та відкритих оперативних втручань.	Письмове опитування, тести, ситуаційні задачі, тренінг практичних навичок ЗН	ЗН-6, УМ-6, К-6, АВ-6	Доц. Коваль А. І., Доц. Трутяк Р. І., Ас. Савченко А. А., Доц. Єлісєєв Г. Ю., Ас. Мота Ю. С., Ас. Хоркавий Ю. З.,
СРС- 6 (самостійна робота)		Самостійне опрацювання теми	ЗН-6, УМ-6, К-6, АВ-6	-
Л- (лекція-)		Інформаційна лекція, візуалізація - таблиці, малюнки, відеофільми	ЗН-5, УМ-5, К-5, АВ-5	Проф. Мазур Ю. І.
П- 7 (практичне заняття)	Грижі черевної стінки. Класифікація. Етіологія. Патогенез. Клініка захворювання. Принципи хірургічного лікування. Ускладнення гриж.	Письмове опитування, тести, ситуаційні задачі, тренінг практичних навичок ЗН	ЗН-7, УМ-7, К-7, АВ-7	Доц. Коваль А. І., Доц. Трутяк Р. І., Ас. Савченко А. А., Доц. Єлісєєв Г. Ю., Ас. Мота Ю. С., Ас. Хоркавий Ю. З.,
СРС- 7 (самостійна робота)	Курація тематичного хворого;	Самостійне опрацювання теми	ЗН-7, УМ-7, К-7, АВ-7	-
П- 8 (практичне заняття)	Гостра кишкова непрохідність. Етіологія та патогенез. Класифікація. Клініка. Методи діагностики. Диференційна діагностика. Особливості клінічного перебігу різних форм гострої кишкової непрохідності.	Письмове опитування, тести, ситуаційні задачі, тренінг практичних навичок ЗН	ЗН-8, УМ-8, К-8, АВ-8	Доц. Коваль А. І., Доц. Трутяк Р. І., Ас. Савченко А. А., Доц. Єлісєєв Г. Ю., Ас. Мота Ю. С., Ас. Хоркавий Ю. З.,

	Лікувальна тактика. Принципи консервативного та хірургічного лікування різних форм гострої кишкової непрохідності.			
П- 9 (практичне заняття)	Етіологія та патогенез, класифікація гострого перитоніту. Клініка, діагностика та лікувальна тактика при гострому перитоніті	Письмове опитування, тести, ситуаційні задачі, тренінг практичних навичок ЗН	ЗН-9, УМ-9, К- 9, АВ-9	Доц. Коваль А. І., Доц. Трутяк Р. І., Ас. Савченко А. А., Доц. Єлісеєв Г. Ю., Ас. Мота Ю. С., Ас. Хоркавий Ю. З.,
П- 10 (практичне заняття 10)		Письмове опитування, тести, ситуаційні задачі, тренінг практичних навичок ЗН	ЗН-10, УМ-10, К-10, АВ-10	Доц. Коваль А. І., Доц. Трутяк Р. І., Ас. Савченко А. А., Доц. Єлісеєв Г. Ю., Ас. Мота Ю. С., Ас. Хоркавий Ю. З.,
П- 11 (практичне заняття 11)		Письмове опитування, тести, ситуаційні задачі, тренінг практичних навичок ЗН	ЗН-11, УМ-11, К-11, АВ-11	Доц. Коваль А. І., Доц. Трутяк Р. І., Ас. Савченко А. А., Доц. Єлісеєв Г. Ю., Ас. Мота Ю. С., Ас. Хоркавий Ю. З.,
СРС- 11 (самостійна робота)	Участь в конкурсах та олімпіадах з дисципліни «Хірургія»	Самостійне опрацювання теми	ЗН-11, УМ-11, К-11, АВ-11	-
П- 12 (практичне заняття 12)		Письмове опитування, тести, ситуаційні задачі, тренінг практичних навичок ЗН	ЗН-12, УМ-12, К-12, АВ-12	Доц. Коваль А. І., Доц. Трутяк Р. І., Ас. Савченко А. А., Доц. Єлісеєв Г. Ю., Ас. Мота Ю. С., Ас. Хоркавий Ю. З.,
П- 13 (практичне заняття 13)		Письмове опитування, тести, ситуаційні задачі, тренінг практичних навичок ЗН	ЗН-13, УМ-13, К-13, АВ-13	Доц. Коваль А. І., Доц. Трутяк Р. І., Ас. Савченко А. А., Доц. Єлісеєв Г. Ю., Ас. Мота Ю. С., Ас. Хоркавий Ю. З.,
П- 14 (практичне заняття 14)		Письмове опитування, тести,	ЗН-14, УМ-14, К-14,	Доц. Коваль А. І., Доц. Трутяк Р. І., Ас. Савченко А. А.,

		ситуаційні задачі, тренінг практичних навичок ЗН	АВ-14	Доц. Єлісеєв Г. Ю., Ас. Мота Ю. С., Ас. Хоркавий Ю. З.,
СРС- 14 (самостійна робота 14)	Курація тематичного хворого;	Самостійне опрацювання теми	ЗН14, УМ-14, К-14, АВ-14	-
П- 15 (практичне заняття 15)		Письмове опитування, тести, ситуаційні задачі, тренінг практичних навичок ЗН	ЗН-15, УМ-15, К-15, АВ-15	Доц. Коваль А. І., Доц. Трутяк Р. І., Ас. Савченко А. А., Доц. Єлісеєв Г. Ю., Ас. Мота Ю. С., Ас. Хоркавий Ю. З.,
П- 16 (практичне заняття 16)		Письмове опитування, тести, ситуаційні задачі, тренінг практичних навичок ЗН	ЗН-16, УМ-16, К-16, АВ-16	Доц. Коваль А. І., Доц. Трутяк Р. І., Ас. Савченко А. А., Доц. Єлісеєв Г. Ю., Ас. Мота Ю. С., Ас. Хоркавий Ю. З.,
П- 17 (практичне заняття 17)		Письмове опитування, тести, ситуаційні задачі, тренінг практичних навичок ЗН	ЗН-17, УМ-17, К-17, АВ-17	Доц. Коваль А. І., Доц. Трутяк Р. І., Ас. Савченко А. А., Доц. Єлісеєв Г. Ю., Ас. Мота Ю. С., Ас. Хоркавий Ю. З.,

Необхідно представити систему організації занять, використання інтерактивних методів, навчальні технології, що використовуються для передачі та засвоєння знань, умінь і навичок.

8. Верифікація результатів навчання

Поточний контроль

здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу (необхідно описати форми проведення поточного контролю під час навчальних занять). Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки. Остаточна оцінка за поточну навчальну діяльність виставляється за 4-ри бальною (національною) шкалою

Код результату навчання	Код виду занять	Спосіб верифікації результатів навчання	Критерії зарахування
Зн 1 – Зн 17, У 1 – У 17, К 1 – К 17, АВ 1 – АВ 17	П 1, П 2, П 3... - П 17	Усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань),	Студент самостійно виконав ту чи іншу практичну навичку, чітко вибрав необхідний спосіб

		розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь Викладачем застосовуються інтерактивні методи навчання такі як «Мікрофон», «Незакінчене речення», «Дискусія», «Метод конкурентних груп», «Мозковий штурм», «Кейс», тощо...	надання допомоги при тій чи іншій клінічній ситуації- "5"; Студент самостійно виконав ту чи іншу практичну навичку, але при цьому допустив дві, три несуттєві помилки - "4"; Студент не може самостійно вибрати адекватний спосіб допомоги при тій чи іншій клінічній ситуації, робить грубі помилки при виконанні практичної навички - "3"; Студент не виявляє знань способів для надання допомоги при тій чи іншій клінічній ситуації, не може дати жодної правильної відповіді на запитання - "2"
--	--	--	--

Підсумковий контроль

Загальна система оцінювання	Участь у роботі впродовж семестру/ екзамен – 60%/40% за 200-бальною шкалою	
Шкали оцінювання	традиційна 4-бальна шкала, багатобальна (200-бальна) шкала, рейтингова шкала ECTS	
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент відвідав усі практичні (лабораторні, семінарські) заняття і отримав не менше, ніж 120 балів за поточну успішність	
Вид підсумкового контролю	Методика проведення підсумкового контролю	Критерії зарахування
Залік	Мають бути зараховані усі теми, винесені на поточний контроль. Оцінки з 4-ри бальної шкали конвертуються у бали за багатобальною (200 - бальною) шкалою відповідно до Положення «Критерії, правила і процедури оцінювання результатів навчальної діяльності студентів»	<i>Максимальна кількість балів - 200. Мінімальна кількість балів- 120</i>

Для дисципліни "Хірургія" формою підсумкового контролю є залік:

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни становить 200 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для зарахування дисципліни становить 120 балів.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за 4-ри бальною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$x = \text{СА} \times 120$$

**Критерії оцінювання об'єктивного структурованого практичного (клінічного) іспиту/
Комплексу практично-орієнтованого екзамену
Магістерської роботи**

9. Політика курсу

*Програму дисципліни “Хірургія” поділено на розділи, які, в свою чергу, поділяються на підрозділи. На четвертому курсі для студентів медичного факультету передбачається вивчення **розділу хірургії** – “Абдомінальна хірургія”; **підрозділи:** “Ургентна абдомінальна хірургія” та “Хірургічна гастроентерологія, проктологія та трансплантологія”. Предметом вивчення навчальної дисципліни “Хірургія” є засвоєння теоретичних та практичних знань з етіології, патогенезу, типових та атипичних клінічних проявів, методів діагностики, консервативного та оперативного лікування, реабілітації хірургічної патології в межах, які відповідають підготовці лікаря загального профілю з урахуванням особливості його спеціальності.*

10. Література

1. Захараш М.П., Пойда О.І., Кучер М.Д. Хірургія: підручник. – К. : Медицина, 2006. – 656 с.
2. Березницький Я.С., Захараш М.П., Мішалов В.Г., Шидловський В.О. Хірургія, Том I. – 2006, Підручник.
3. Березницький Я.С., Захараш М.П., Мішалов В.Г. Хірургія, Том II. – 2007, Підручник.
4. Електронна книга. Хірургія живота. – Тернопіль, 1999.
5. Електронна книга. Серцево-судинна хірургія. – Тернопіль, 1999.
6. Електронна книга. Лапароскопічна хірургія. – Тернопіль, 1999.
7. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції) Донецьк, 2001. – 477 с.
8. Ковальчук Л.Я., Саенко В.Ф., Книшов Г.В. Клінічна хірургія. В 2 томах. Тернопіль: Укрмедкнига, 2000.
9. Невідкладна хірургія за ред. Ковальчука 2000, 286 с.
10. Лекції з госпітальної хірургії в 3-ьох томах. За редакцією професора В.Г. Мішалова. “Наукова думка”, Київ, 2003.
11. Радзіховський А.П., Бабенко В.І. Невідкладна хірургія органів черевної порожнини. Київ. “Фенікс”, 2002. – 319 с.

11. Обладнання, матеріально-технічне і програмне забезпечення дисципліни/ курсу

1. Методичні рекомендації.
2. Комплекти завдань для тестового контролю знань.
3. Тестові завдання, методичні рекомендації та вибрані матеріали лекцій на платформі для дистанційного навчання Misa.
4. Тренінг-клас кафедри:
  - Манекен для серцево-легеневої реанімації - 1
  - Манекен для надання ПМД при травмі - 1
  - Манекен для догляду за стомами, катетеризації сечового міхура, ректального і вагінального дослідження -1
  - Дихальний мішок Амбу - 1
  - Повітроводи - 4
  - Муляж для промивання шлунка - 1
  - Зонд для промивання шлунка - 4
  - Муляж для катетеризації сечового міхура – 1
    - Сечові катетери: металевий – 1, катетер Фолея – 3.
  - Муляж верхньої кінцівки для пункції вен - 1
  - Муляж рани кінцівки - 1
  - Муляж кисті з опіками різних ступенів - 1
  - Муляж патології грудної залози - 5

- Драбинчаста шина для іммобілізації - 4
  - Пневмошина для іммобілізації – 1
  - Шина Дітерікса для іммобілізації - 1
  - Засоби для металоостеосинтезу - 3
  - Голка з перехідником для пункції плевральної порожнини - 2
  - Набір для визначення груп крові - 2
  - Негатоскоп - 1
5. Мультимедійні презентації, відеофільми.

Укладач силабуса

Коваль Андрій Іванович, к. мед. н., доцент

(Підпис)

Завідувач кафедри

Кобза Ігор Іванович д. мед. н., професор

(Підпис)